

South East Europe
Sustainable Energy
Policy

DOBITNICI I GUBITNICI

Ko profitira od korupcije visokog nivoa
u jugoistočnoj Evropi?

PREDGOVOR

Put ka Evropi

Prošle godine, prvog jula, Evropska unija je prihvatila Hrvatsku, kao 28 člana. Hrvatska je time postala prva država u regionu koja je završila proces stabilizacije i priključivanja. Suočeni sa naučenom lekcijom od priključivanja Bugarske i Rumunije, pre nego što su bile u stanju da se samostalno bore protiv korupcije i organizovanog kriminala na svim nivoima, Evropska unija je zahtevala od Hrvatske da dokaže da je sposobna da se izbori sa problemima te vrste pre svog prijema u EU. Unija je želela da Hrvatska uspostavi ubedljiv niz presuda u slučajevima „korupcije visokog nivoa“. Hrvatska je uspeła da istraži, sudi i osudi bivšeg premijera Ivu Sanadera za primanje preko 10 miliona EURa mita od firme iz Madjarske i Austrije - koje posluju u oblasti energetike. Taj slučaj je pokazao da korupcija na „visokom nivou“ ne poznaje granice i da je potrebno voditi ozbiljnu borbu protiv nje u EU kao i u državama sa statusom kandidata za članstvo u EU. Proces priključivanja Evropskoj uniji izgrađen je na striktnim ali poštenim uslovima, kao i na naučenim lekcijama iz prethodnih ciklusa priključivanja. Jedna od najvažnijih lekcija je da je pre svega neophodno rešiti fundamentalne probleme unutar same države kandidata.

Pozivajući se na kopenhagenske kriterijume, čije ispunjenje je neophodno za pristup Evropskoj uniji, naglasiceemo nekoliko osnovnih principa:

- 1) Vladavina zakona je u samom temelju procesa pridruživanja. Novi pristup vladavini

zakona je uveden 2011. godine i zahteva, između ostalog, i kulturnu promenu. Naime, takav pristup zahteva da se na samom početku procesa priključivanja države obavežu na obezbeđenje potrebnog administrativnog kapaciteta, uz snažnu podršku i tzv. političke volje. Takav pristup daje državama dovoljno vremena da razviju solidan stepen implementacije i sprovođenja reformi koje bi nakon procesa trebale biti utemeljene, nepovratne i takve da građani mogu osetiti određene koristi tokom celog procesa priključivanja a ne samo sa njegovom kraju. Vladavina zakona ima visoku relevantnost u smislu zakonske sigurnosti i poverenja investitora - posebno u sektoru energetike.

- 2) Ekonomske reforme predstavljaju jedan od najvažnijih principa. Zapošljavanje je jedan od glavnih zahteva omladinske politike i u tom kontekstu borba protiv korupcije ima visok značaj za održavanje reformi za podsticaje rasta ekonomije i zaposlenosti. U ovoj publikaciji predlažemo konkretne mere koje mogu pomoći državama zapadnog balkana u jačanju svoje ekonomije i upravljanje istom. Svi su podjednako pogođeni visokom nezaposlenošću, nezaposleni mladi žele akciju i odluke koje će pomoći da se reforme zahuktaju i da budu održive. Države, buduće članice EU, se suočavaju sa izazovom u sektoru energetske efikasnosti zbog visokog nivoa potrošnje energije sa vrlo

niskom efikasnošću upotrebe te energije. Investiranje od strane EU u energetska efikasnost i uštede, može doneti trostruku dobit za životnu sredinu, ekonomiju i zapošljavanje. Ipak mnogo toga mora biti urađeno, uključujući investicije u transmisivne kapacitete i pospešivanje kulture štednje energije.

- 3) Posebno je naglašen značaj funkcionalnih investicija koje garantuju demokratiju i čine demokratske procese mogućim. Nacionalne regulative imaju vitalnu ulogu obezbeđivanju transparentnosti i demokratske implementacije politika, posebno energetske politike.
- 4) Ova publikacija se posebno odnosi na poštovanje fundamentalnih prava. Evropska Unija promovira slobodu izražavanja u svojim dijalozima sa državama koje teže da pristupe EU i podržava slobodu istraživačkog novinarstva (neki primeri su sadržani i u ovom reportu). Kandidati i potencijalni kandidati za članstvo EU moraju obezbediti novinarima da rade svoj posao bez pretnji i straha od nasilja. Ovo su elementi koji obezbeđuju snažan i otvoren proces priključenja, koji se bavi temeljnim problemima, čijim rešavanjem kandidati mogu da izgrade svoj kredibilitet. Obaveze kao što su borba protiv korupcije i organizovanog kriminala (čak i na najvišem nivou), izgradnja efektivnih i transparentnih vladajućih institucija, kao i politička volja za dostizanje živahnog civilnog društva jesu neki od

uslova za napredovanje na putu EU integracija. Ovo je posebno relevantno u energetskom sektoru. Studije u ovoj publikaciji ukazuju da su plodovi investicija veliki ali isto tako su velika i iskušenja koja su srazmerna njihovoj veličini. Energetska zajednica za jugoistočnu Evropu je razvila strategiju koja predviđa gotovo 30 milijardi EUR investicija u ovaj region u narednih 10 godina. Ovo je mogućnost ali i veliki test temeljnih vrednosti: demokratske, vladavine zakona i poštovanja osnovnih ljudskih prava. Te investicije bi mogle obezbediti transformaciju ekonomije i mogle bi pomoći u kompetitivnosti unutar tržišta EU. Nedavni događaji u Ukrajini su naglasili značaj energetske sigurnosti u Evropskoj uniji. Reforme koje su potrebne državama potencijalnim članicama, moraju da se razvijaju istovremeno sa razvojem bezbedne i održive infrastrukture u državama jugoistočne Evrope. Pravac reformi zavisi od lidera i civilnog društva čiji je zadatak da izgrade energetski sektor koji ne truje životnu sredinu i društvo kroz korupciju. Istraživanja koja su prikazana u ovoj publikaciji pokazuju pravac kojim bi trebalo ići. Bitan doprinos obezbeđivanju puta celog regiona ka Evropskoj uniji mogu da doprinesu državni tužioci, novinari koji objektivno izveštavaju i članovi civilnog društva koji imaju volje i strpljenja da pažljivo motre na ceo proces

Kratak sadržaj

Energija je već sada jedan od najvećih segmenata ekonomija država jugoistočne evrope (SEE) i po svemu sudeći će njen značaj još više rasti ukoliko se ambiciozni planovi vlada ispune. Vlade država članica Energetske zajednice za jugoistočnu Evropu sa zapadnog Balkana planiraju da investiraju (prema prethodno objavljenim planovima Energetske zajednice) 28.8 milijardi eura u energetsku infrastrukturu od 2012 do 2020. Upravljanje ovim investicijama će biti ogroman izazov za SEE države. Ekonomije ovih država imaju potrebu za sigurnim izvorima energije a njihova populacija ima potrebu za čistom energijom. U prošlosti projekti ove veličine su često bili obeleženi korupcijom, koja je terala investitore sa dobrom reputacijom, i podizala cenu projekata. Mogućnosti za održivi razvoj energetike su bile sužene, tržišta su bila izmanipulisana, javni interes je iskrivljen i prenet u privatne ruke, a donošenju odluka na racionalni način je iskrivljeno zarad donošenja odluka na račun privatnih interesa. Izgradnja moderne energetske infrastrukture mora da ide ruku pod ruku sa ojačanom vladavinom zakona. Problem je kompleksan i tu je obično potplaćivanje samo manji deo problema. Neke vidove

korupcije je vrlo teško istraživati jer čak ni ne krše neke posebne zakone. Zadatak nije toliko da se jasno utvrde povremene zloupotrebe javne vlasti za privatnu dobit nego je mnogo više u pitanju konstruisanje dobro uređenog pouzdanog i transparentnog institucionalnog okvira koji bi bio uređen zakonskim okvirom. Mnogo stvari koje znamo o korupciji dolazi iz dva izvora koji se međusobno nadopunjuju. Međunarodna tela kao što je Energetska zajednica za jugoistočnu Evropu i Evropska komisija sa svojim reportima su uobičajeni izvor dok su novinari i organizacije civilnog društva (ocd) tu da istražuju prikrivena sponzorstva i korupciju. Neki od slučaja koje su oni objavili su završili u sudovima. Za sve koji su bili uključeni u ove slučajeve uključujući istražitelje i sudije nezavisnost je teško stečeni kvalitet. U borbi protiv korupcije u energetici vrlo često se pojedinci, bilo da su to novinari ili ocd aktivisti, državni tužioci ili zvičdači unutar sistema, odvažuju na usamljениčki zadatak traženja pravde. Oni rade u izazovnom, neprijateljskom okruženju i ranjivi su na pritiske zvaničnika ili pretnje od strane vladinih službenika koji imaju moć da učutkaju neprijatne glasove.

STUDIJE SLUČAJEVA:

Slučajevi u ovom reportu su izvučeni iz javno dostupnih materijala i neki od njih su bili istraživani odnosno procesuirani na sudovima. Oni ne predstavljaju punu paletu niti svu veličinu korupcije u energetsom sektoru u državama delom i zbog toga jer je veličina problema ponekada uočljiva tek kada države počnu da vrše reforme.

Albanija 1: istraga pranja novca:

Slučaj Argita Berishe je slučaj kupovine zemljišta u Albaniji ne mnogo pre no što je država odlučila na tom zemljištu da gradi energetski projekat što je značajno uvećalo vrednost ovog zemljišta; advokat kupca je bila ćerka premijera Salija Berishe, dok je administrator kupčeve lokalne firme bio brat od očuha ministra transporta Lulzima Bashe.

Albanija 2: slučaj koncesije za hidro centralu:

Gledaoci albanske televizije su imali priliku da vide snimak načinjen skrivenom kamerom koji je prikazivao zamenika premijera Ilira Mete koji je pokušavao da korumpira koncesiju za hidro energiju i to je izazvalo široko ogorčenje u javnosti. Američki i britanski forenzičari su pokazali da je snimak originalan ali je sud odbacio ovaj forenzički nalaz iz proceduralnih razloga i odredio domaće eksperte koji su utvrdili da je bio namešten. Ilir Meta je takođe bio optužen da je uzeo 1 milion EURA mita zajedno sa Dritanom Priftijem da bi podržao jednu kompaniju u poslu oko nafte. U januaru 2012 visoki sud u Tirani je oslobodio Meta zbog nedostatka dokaza.

Bosna i Hercegovina, studija slučaja: EPBiH i EPHZB trgovina strujom:

EPBiH i EPHZB su dve državne firme u federaciji Bosne i Hercegovine - koja je jedan od entiteta koji sačinjavaju Bosnu i Hercegovinu. Državne vlasti su odlučile da u dva slučaja, vremenskog razmaka od preko deset godina, trguju viškove energije EPBiH kroz trgovce što je bilo razarajuće za državne kompanije i napravilo je značajne profite privatnim trgovačkim kompanijama.

Hrvatska, studija slučaja 1: HEP slučaj trgovine energijom:

Slučaj HEP-TLM se odnosi na trgovinu strujom po cenama ispod tržišne cene koje je prodala hrvatska HEP dvema fabrikama: TLM u Hrvatskoj i Aluminijumu u Bosni i Hercegovini, što je koštalo HEP oko 85 miliona EURA. Državni tužilac je optužio tadašnjeg premijera Ivu Sanadera da je primio preko 1,5 miliona EURA mita od ćerke firme Daimler koja ima veze sa Aluminijem, koji je takođe obećao povoljno snabdevanje aluminijuma TLMU.

Hrvatska, studija slučaja broj 2: Ina-MOL slučaj:

Drugi slučaj iz Hrvatske je slučaj INA-MOL u kome je sud osudio bivšeg premijera Hrvatske Ivu sanadera za primanje 10 miliona EURA mita od mađarske kompanije MOLa da bi dao MOLU dominantnu poyicciju u hrvatskoj naftnoj kompaniji INAI. Državni tužilac je takođe optužio predsednika MOL grupe Zsolt Hernadija koji je odbio optužbe a Mađarska je odbila da ga izruči-

Kosovo 1: KEK korumpirani ugovori:*

U aprilu 2012 Arbana Xharra iz nezavisnih novina Zeri je napisala članak komentarišući da su Bejtush Yhugolli i njegova dva brata finansijski podržavali premijera Tačija u njegovoj izbornoj kampanji a za uzvrat su dobili lukrativne ugovore sa Kosovskom energetsom kompanijom (KEK). Ubrzo posle objavljivanja ovog članka, Bejtush Zhugoli je tužio novinarku ali ih sud nije našao krivima. Kada je i drugi novinar iz istih novina Selvije Bajrami objavio tekst o prvom zasedanju suda u ovom slučaju Bajrami je tužio i nju, ali ona nije nađena krivom..

Kosovo 2: UNMIK/KEK afera:

Nemački sud je osudio Jo Trutschlera koji je bio menadžer kosovske energetske korporacije (KEK) u ime UNMIK-a za kršenje poverenja i zloupotrebu akademske titule i osudio ga je na tri godine zatvora. Od 2000 do 2002 otkriveno je da je on uzeo 4,3 miliona USD (oko 3,7 miliona EUR-a) i prebacio je sumu na lažne kompanije sa sedištem na Gibraltaru. Istraga Ujedinjenih Nacija (UN) je otkrila da je osim toga Trutschler lažirao diplomu i tvrdio da ima više iskustva u menadžmentu nego što je stvarno imao. Većina novca je povraćena-

*Makedonija***: Kartelizacija u trgovini strujom:*

2012. godine antimonopolska komisija Makedonije je uložila optužbu zbog zloupotrebe četiri kompanije koje se bave trgovinom strujom pod sumnjom da su stvorili kartel da bi mogli da diktiraju cenu struje iz uvoza kroz svoje ponude, prethodno date u januaru. Kasnije te godine carinska služba je dodatno zahtevala isplatu carina tvrdeći da su ove kompanije koristile razne načine da izbegnu ove obaveze.

Crna Gora 1: slučaj krađe struje u KAP-u:

Između marta i maja 2013 crnogorska lada je dozvolila aluminijskom kombinatu Podgorica (KAP) da krađe struju sa evropskog interkonekorskog sistema pošto ih je crnogorska elektro kompanija isključila sa mreže jer nisu plaćali struju. Evropska mreža transmisionih operatera (ENTSO-E) je naredila Crnoj gori da vrati ukradenu struju ili će biti isključena sa evropske mreže. Vlada se saglasila da to uradi ali je trošak prebačen na poreske obveznike i potrošače energije kroz uvećane račune za struju.

Crna Gora 2, slučaj USAID:

1999. godine, USAID je dao crnogorskoj vladi donaciju od 11,9 miliona USD od čega je jedan deo trebalo da pokrije uvoze struje od Elektro privrede Republike Srpske. Biznismen Vuk Hamović, tadašnji direktor GML kompanija sa sedištem u Londonu, je otkupio dugove EPCC pre donacije USAID-a dajući razlog za sumnju da je novac USAID-a bio usmeren na GML. Istraga koju su odradili britanska kancelarija za ozbiljne prevare i istražitelji iz BiH, zajedno sa generalnim inspektorom USAID-a završila bez sudskog procesa.

Srbija: Skandal u kolubarskom rudarskom basenu:

2011. godine je policija uhapsila bivšeg direktora Rudarskog basena Kolubara i 16 drugih lica pod optužbom da su ilegalno iznajmljivali mehanizaciju i da su lažno predstavljali sate rada te mehanizacije. Slučaj još nije dobio sudsku završnicu.

Preporuke

Da bi se rešili problemi o kojima govorimo u ovom reportu mi predlažemo sledeće mere:

- Donatori, uključujući Evropsku Komisiju, bi trebali investicije u energetiku usloviti progresivnim ispunjavanjem osnaženih uslova iz ugovora o Energetskoj zajednici za jugoistočnu Evropu.
- Evropska komisija treba vrlo temeljno da prati privatizaciju državnih kompanija i kvalitet tenderskih proceduraza nove projekte
- Postoje razni mogući pristupi reformi državnih energetskih kompanija: države pak treba da izaberu partnere koji imaju reputaciju i iskustvo u rukovodjenju reformskim procesima i treba da jasno objavljuju informacije o svim koracima reforme sa dovoljnim vremenom za komentarisanje od strane zainteresovane javnosti.
- Država treba se osigura od zloupotrebe i korupcije od strane rukovodećeg kadra npr. obezbeđujući prisustvo nezavisnih agencija u pravu glasanja ili izborom direktora zajedno sa zaposlenima
- Operateri energetskih kompanija bi trebalo da objavljuju podatke o proizvodnji, potrošnji, količinama prodate energije i cenama koje su ostvarene i to sve u realnom vremenu.
- Trgovina strujom i energijom je visoko profitabilna aktivnost, i zbog toga pravila i regulacije moraju biti ojačane kako bi se regulisala trgovina kao i uvid u aktivnosti trgovaca energijom u regionu.
- Kapaciteti, nezavisnost i uloga institucija koje nadgledaju rad trgovaca energijom moraju biti ojačani finansijski i ljudski (tu moraju biti uključeni i carinici, anti-korupcijske institucije i komisije za borbu protiv monopola). Sudski sistem mora biti dodatno uvežban i osnažen da se nosi sa ovim problemima.
- Da bi se izborili sa korupcijom EU mora da pritisne centre poreskih rajeva i bankarstva koje dolazi odatle i treba da objave informacije o bogatstvima vlastima koje se bave anti korupcijom a posebno onima koje operišu u regionu SEE i štite ovaj region od pranja novca- od strane rukovodilaca državnih firmi uključujući i rođake rukovodilaca.
- Države SEE moraju sistematski da objavljuju finasnijske informacije uključujući i objavljivanje lične imovine i povrate poreza od strane javnih dužnosnika i izvršnih rukovodilaca javnih kompanija.
- Da bi se osnažila sloboda govora EU i OSCE treba da otvore linije za prijavljivanje pretnji i zastrašivanja, izabranjenog pokušaja pritiska na novinare. *Da bi informisali i obrazovali javnost potrebno je da države SEE*
- Često objavljuju osvežene informacije o kvalitetu vazduha i vode u štampanoj i elektroničkoj formi
- Ohrabrivati aktivno informacije o donošenju odluka u oblasti energetike ali još i više učiniti javno dostupnim dokumente o trgovini energijom, novim projektima, privatizaciji itd.
- Države SEE treba da omoguće razvoj planova za održivu obnovljivu energiju u čijoj pripremi će učestvovati i javnost i da uspostave ciljeve i prioritete za solarnu energiju, biomasu, vetar, geotermalnu energiju do 2030 i 2050.

HRVATSKA

Slučaj trgovine strujom

DATUM DOGAĐAJA: trgovina u pitanju je odobrena 2007. Istraga je u ovom slučaju započela 2010te a prva optužnica protiv Ivana Mravka je objavljena januara 2012te.

OSOBE KOJE SU BILE UKLJUČENE:

- Bivši premijer Hrvatske Ivo Sanader
- predsjednik borda direktora HEPA Ivan Mravak

SAŽETAK: Državni tužilac zagrebačke županije je objavio optužnicu protiv bivšeg predsjednika borda direktora HEPA Ivana Mravka koji je optužen za zloupotrebu položaja po nalogu bivšeg premijera Ive Sanadera. 2014te zagrebački županijski sud je potvrdio optužnicu za bivšeg premijera i predsjednika Hrvatske demokratske zajednice (HDZ). Ivo sanader je bio takođe optužen da je ohrabrio Mravka da prevari državu i da TLM fabrici lakih metala iz Šibenika i bosanskom Aluminiju iz Mostara proda struju za cenu ispod tržišne, ali je ova optužnica povučena za sada zbog potrebe da se dodatno obradi.

TREKUTNI STATUS SLUČAJA: bivši HEPOV direktor Mravak je u januaru 2012 optužen za zloupotrebu službenog položaja po nalogu Ive Sanadera. Očekuj se da se optužnice koje su za Mravka i sanadera povučene radi dorade ponovo objave u septembru 2014.

IZVORI:

<http://www.anticorruption-croatia.org/home/news-from-croatia/131-new-corruption-charges-against-former-croatian-prime-minister>

<http://www.anticorruption-croatia.org/home/news-from-croatia/192-sixth-indictment-issued-against-former-prime-minister-ivo-sanader>

<http://www.balkaninsight.com/en/article/sixth-corruption-charge-hits-croatian-ex-pm-sanader>

<http://www.balkaneu.com/indictment-issued-croatian-power-company-hep-ceo/>

<https://reportingproject.net/occrp/index.php/ccwatch/cc-watch-briefs/1309-new-corruption-charges-against-former-croatian-pm>

<http://www.novilist.hr/Vijesti/Crna-kronika/Mravka-terete-za-prodaju-jeftine-struje-TLM-u-i-mostarskom-Aluminiju>

<http://www.nacional.hr/clanak/123455/pet-daimlerovih-afera>

<http://www.novilist.hr/Vijesti/Crna-kronika/Mravak-cena-optuzenicku-klupu-zbog-jos-650-milijuna-kuna-stete-HEP-u?articlesrclink=related>

SRBIJA

Kolubara

SAŽETAK: 3. oktobra 2011, direktor Kolubare Dragan Tomić je uhapšen, zajedno sa još 16 ljudi. Tomić je bio generalni direktor Kolubare od 2004 do 2008 godine, a nakon toga je došao na mesto zamenika generalnog direktora. U periodu od 2004 do 2008, 12 ljudi na visokim pozicijama u Kolubari, zajedno sa vlasnicima privatnih firmi, zloupotrebili su svoj službeni položaj i time naneli štetu kompaniji u vrednosti od 937 miliona RSD (8.1 milion EUR). Najistaknutiji od svih je vlasnik privatne firme Radoslav Savatijević – Kene, koji je prethodno bio član upravnog odbora Elektro Privrede Srbije.

SVI SU OPTUŽENI ZA ČINJENJE KRIMINALNIH RADNJI SA PREDUMIŠLJAJEM.

TRENTNI STATUS SLUČAJA: 31. avgusta 2012, radoslav savatijević Kene je pušten iz pritvora da se brani sa slobode. Septembra 2012, Dragan Tomić i Vladan Jovčić, glavni osumnjičeni, pušteni su iz pritvora da se brane sa slobode. Trenutno čekaju na suđenje. Jedan od problematičnih aspekata celog slučaja je da je tokom perioda istrage kompanija Kolubara bila korisnik zajma od Evropske Banke za Obnovu i Razvoj (EBRD), za projekat rekonstrukcije „EPS Power II“, koji je sam po sebi imao za cilj dobro korporativno upravljanje. Učestali pokušaji CEKORA da podigne svesnost povodom tih pitanja nije sprečio banku da odobri kredit. U posebnom slučaju zvanom „**Mala Kolubara**“ Dragan Tomić je optužen, zajedno sa još 5 ljudi, za prevaru prilikom prodaje sekundarnih sirovina, i sticanje lične imovinske koristi na račun kompanije. Uprkos tome, sud je proglasio optužene da nisu krivi,

IZVORI:

NA ENGLSKOM:

http://www.b92.net/eng/insajder/index.php?yyyy=2011&mm=01&dd=31&nav_id=74497

http://www.b92.net/eng/insajder/index.php?yyyy=2011&mm=02&dd=07&nav_id=74527

http://www.b92.net/eng/news/crimes.php?yyyy=2011&mm=10&dd=04&nav_id=76691

<https://reportingproject.net/occrp/index.php/ccwatch/cc-watch-briefs/1165-serbia-17-arrested-for-alleged-embezzlement-from-coal-mine>

<https://reportingproject.net/occrp/index.php/en/ccwatch/cc-watch-briefs/1476-serbia-28-indicted-for-embezzlement>

<http://bankwatch.org/sites/default/files/EBRD-coal-corruption.pdf>

http://www.theecologist.org/News/news_round_up/2202593/ebrd_eyes_wide_shut_to_coal_sector_corruption.html

OSTALI IZVORI:

<http://www.ustavni.sud.rs/page/predmet/sr-Latn-CS/8419/?NOLAYOUT=1>

<http://www.vesti-online.com/Vesti/Hronika/168886/Uhapseni-rukovodioci-Kolubare>

MALA KOLUBARA:

<https://reportingproject.net/occrp/index.php/ccwatch/cc-watch-briefs/1572-serbia-coal-mine-corruption-trial-begins>

http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2013&mm=12&dd=03&nav_id=784792

<http://www.politika.rs/rubrike/Hronika/Bivsi-direktor-Kolubare-Dragan-Tomic-oslobodjen-optuzbi.lt.html>

<http://antikorupcija.yucom.org.rs/kolubara/>

Jun 2014

Glavni autor

Marko Prelec, Balkans Policy Research Group

Urednica studija slučaja

Pippa Gallop, CEE Bankwatch Network

Urednik za SEE Change Net

Garret Tankosić-Kelly, SEE Change Net

Želimo da se zahvalimo partnerskim organizacijama SEE SEP-a (Strategija za održivu energiju Jugoistočne Evrope) za njihovu podršku u pripremi ovog izveštaja, kao i novinarima/kama, advokatima/icama, tužiteljima/icama i svima drugima koji su pomogli pri njegovoj kreaciji.

Naslovna strana

Ana Lukenda

Oblikovanje i slog

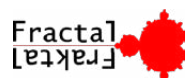
Ivan Hrašovec

Ova publikacija je nastala uz pomoć Evropske unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost SEE Change Neta u ime implementirajućih partnera SEE SEP-a i ni na koji način ne odražava stavove EU.

* Imenovanje je bez predrasuda na poziciju ili status te u skladu sa rezolucijom SB UN 1244/99 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o Deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

** Prema UN-u, službeno ime za Makedoniju je "Bivša jugoslovenska Republika Makedonija".

Supported by:

